

اټکل او سپارښت

(د افغانستان د ۱۳۸۸ د جمهوري رياست د ټولټاکنو په هکله)

د خوبښي ځای دی چه دادی د افغان ولس هم د دنیا د نورو متمدنو ټولنو په شان د خپل سرنوشت په هکله په ټول ټاکنو کی خپل تصمیم نیسی او خپل آینده زعیم او د افغانستان دحل د لارو نسخی غوره او ټاکی. دغه پروسه په افغانستان کی خلکو ته د هغو اداره په لاس کی ورکول په دی وطن کی د سولی لپاره اساسی او ستر گام گنم.

کله کله په دی هکله هغه د تیرو پیړیو د استعمار د دوری تاریخ را یاد شی. نری او داستعمار مفاهیم اوس تغییر کړی. نوی زمانه ده خو یو سلسله ورته والی را په زړه شی. استعمار عربی کلیمه ده. استعمار د طلب اعمار په مانان ده. یعنی داچه زه یی نه شم آبادولی و نه شم جوړولی او د بل څخه د ودانولو غوښتنه کوم. په اصلی کی دا کلیمه مثبت مفهوم لری اما په اصطلاح کی همغه مفهوم دی چه د استعمار گرو او مستعمره هیوادو فهم او تعبیر کاملاً توپیر لری. د مستعمره هیواو دو په تعریف او تعبیر استعمار یعنی دا چه استعمار گر هیواد د تمدن او ترقی تر نامه لاندی د مستعمره هیواد مادی او معنوی شتمنی لوټوی. یعنی داچه د تاریخ یاد او حافظه حد اقل دو ډوله ده. تاریخ پوهان هم په دی حساب دوه ډلو باندی یشلی شو. هغه تاریخ پوهان او یا سنه نگاران چه د مستعمره هیواد له نظره یی تاریخ لیکلی او بل هم هغه چه د استعمار گرو سنه نگاران او تاریخ پوهانو له نظره یی تاریخ لیکلی وی. په دی برخه کی د بحث د تکمیل لپاره باید ووایم چه تاریخ عربی کلیمه ده او لغوی مانا یی سنه نگاری ته نژدی ده. اما دتاریخ اصطلاحی مانا د لغوی مانانه پراخه ده. په تاریخ علم کی د سنه نگاری په څنک کی یو سلسله تحلیل او د مسایلو ارتباط هم راځی.

که خبر لنډه کړم تر تیر سدی او قرنه پوری د انگلیس د استعمار د هغه وخت بعضی حاکمانو او متفکرینو په دی باور وه او دی چه دوی دیو متمدن او پرمخ تللی انسانی ټولنی د استازو په توگه رسالت او وظیفه لری چه د دنیا وروسته پاتی ټولنو ته نوی تمدن، صنعت او پرمختگ یوسی او دوی د حاکمیت او پرځان باندی د اداری او حکومت ته چمتو کړی.

په همدی سلسله هم د استعمار گرو هیوادو استازی په ملل متحد کی د شورای قیمومیت په چوکاټ کی هر کال گزارش ورکاوه چه د مستعمره هیوادو وگری یی سر کال څومره پرمختگ او ترقی ته تیار کړی. دوی دا گزارش ورکاوه چه د مستعمره هیوادونو وگری دا تمدن پیداکړی چه خپل سرنوشت په خپل لاس کی ونیسی او که یه؟ د مثال په توگه د انگلیس وروستی حاکمیتونه هم د مستعمره هیوادو د خلکو مبارزی مرکزی نقطه نه بلکی د استعمار گرو هیواد د هڅو نتیجی بولی چه مستعمره هیوادونه یی د آزادی لپاره عملاً چمتو کړی.

تقریباً شل کاله د مخه د - تاریخ مبارزات ضد استعماری مردم افغانستان - تر عنوان لاندی زما یو ریسرچ او رساله نشر ته ورسیده او په اروپا کی د افغانستان د استقلال د لمانځنی په هکله د افغانستان د سفارت له خوا د یوی غونډی په ترڅ کی دا ورځ نمانځل کیدله. په دی غونډه کی د نورو هیوادو په پرتله د انگلیس د سفارت گډون په ډیره علاقمندی او عالی وه. ما چه د غونډی د ترجمان او منجمنت په برخه کی کار کاوه د خبرو په ترڅ کی د انگلیس د سفارت علاقمندی می په پورته ذکر شوو مطالبو کی ولیدله.

بیرته راشو خپل اټکل او سپارښت ته:

په افغانستان کی ریښتینی کامیابی او بری په څه کی دی؟ د نړیوالی ټولنی ن رسمی سیاست څه دی او څه اټکل کیدای شی او سپارښتونه څه دی؟

ریښتینی کامیابی او بری هغه وخت راتلی شی چه د افغانستان خلک خپله په خپل وطن کی خپل سرنوشت په لاس کی ونیسی. ددی لپاره صادقانه کار په کار دی. خلکو ته فریب ورکول په کار نه دی او خلک په حقایقو پوهیږی. اوسنی حاکمیت باید داسی ونه کړی چه ددی فرصت څخه غلطه گټه واخلي او دا ټولټانی او انتخابات او د هغه په اساس جوړ شوی حاکمیت مشروعیت کمرنگه او تر سوال لاندی راولی. .

ټولټاکنو او افغانستان په هکله د جهان او امریکی رسمی سیاست:

مونږ په افغانستان کی د دموکراسی او د انتخاباتو د پروسی پلوی کوو او دکوم مشخص کاندید پلوی نه کوو. دابنه

خبر ده. خو په عمل کې داسې نه بریښي. والي، قومندان، د ټولټاکنو مستقل کمیسیون!؟، صندوق، رنگ، ماشين، وعدي او د جنايت کارانو د عفوی وسايل او .....ددوی په لاس کې دی. نتیجه تقریباً معلومه ده.

لار څه ده؟

انتخابات له سره ردول او مقاطعه کول؟
نه دا ښه خبر نه ده. تر نهایی حده د قانون او د هغه په تطبیق هڅه کول.
که چیرې انتخابات د قانون سره سمې او شفاف وی نو بیا د هغه کانديد چه د خلکو اعتماد یی تر لاسه کړی د هغه په مشروعیت اعتراف کول په کار دی.

که د قانون نه تخلف وی او دا تخلف ته څوک غور نه ږدی نو بیا مقاطعه په کار ده.
-افغانستان اوس د هغه آته کالو پخوا حالت کې نه وتی دی. په افغانستان کې ډیر فرصتونه له لاسه تللي. اوسنی حاکمیت خلکو ته څه د ویلو نه لری. د ریاست جمهوری ۴۱ څلویښت کانديدان چه اکثر یی خلک نه پیژنی - کرنلاری او برنامی یی چا ته ښی معلومی نه دی او اعتبار یی هم قوی نه دی چه هغه څه چه وایی عملی به پری وکړی او که یه؟ شواهد او قراین ښی چه که په دی ټولټاکنو کې که تغلب و نه شی نو انتخابات دوهمی دوری ته ځی. او نور مصارف هم کیږی.

وضع داسی ده نو د حل لار څه ده چه د ملت آرزو تر سره شی؟
ځواب او سپارښت یو دی:
-د مشابه او نږدی افکارو، کرنلارو او برنامو کانديدان باید د انتخاباتو په لمړی دوره کې په هغه شی چه توافق کولای شی - توافق وکړی.

د ټولټاکنو په دوهمه دوره کې باید په متحد کانديد توافق وشي.
-مه پریردی چه فرصتونه د لاسه لار شی.
که توافق و نه کړی او سیاسی هوبنیاری و نه لری نو بیا به همغه زور سیاست او زری خبری وی .
مونږ ته لازمه ده چه دجمهوری ریاست هغه کانديدانو سره چه اړیکی لرو او آواز مو اوری ورته ورسول شی- چه د بی باوری او بی ځایه غرور او تکبر په صورت کې به هیڅ تر لاسه نه کړی.

-په افغانستان کې د بهرنیو ځواکونو څخه زما درخواست دادی :
که خپل ځان ته نجات ورکول غواړی او افغانستان آباد او آرام غواړی نو تاسی ته په کار ده چه په عمل کې د هغو سیاسی رسمی تصامیمو له پاره عملی کار وکړی چه اعلان کړی مودی(مونږ د پروسی پښتیبانی کوو نه دمشخص فرد).

زما اټکل دادی که دا د افغانستان د جمهوری ریاست کانديدان د بی ځایه غرور او بی باوری په نتیجه کې توافق و نه کړی په هغه صورت کې به د ملت آرزو گانی خاوری او سرنوشت به یی د جنايت کارانو په لاس کې ورکړل شی.
که په تغییر او تحول باور لری او غواړی چه د ملت آرزو او آرمان تحقق و مومی - نو نیک توافق و کړی. بله لار نه شته !!!
زما اټکل دادی چه د عدم توافق او بی باوری په نتیجه کې به قربانی د افغانستان ملت او نړیوالی ورکړی.

فرصت ها را نباید از دست داد!
مردم ما رنج میبرند و همه روزه به درد و آلام شان افزوده میشود!
به امید موفقیت همه افراد صالح و خیر اندیش!

فاعتبروا یا اولی الابصار